

**Briuselis, 2025 m. gegužės 20 d.
(OR. en)**

8773/25

**Tarpinstitucinė byla:
2024/0079 (NLE)**

**EDUC 137
SOC 266
JEUN 65
DIGIT 84
ENV 316**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos rekomendacija dėl Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo ir pripažinimo sistemos

Delegacijoms pridedama pirmiau nurodyta rekomendacija; šią rekomendaciją Taryba (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) priėmė 2025 m. gegužės 12 d. posėdyje.

Tarybos rekomendacija

dėl Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo ir pripažinimo sistemos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

1. kokybės užtikrinimo sistemos yra labai svarbios nustatant aukštus švietimo kokybės standartus ir stiprinant pasitikėjimą aukštojo mokslo sistemomis bei institucijomis visoje Europos švietimo erdvėje ir už jos ribų. Jos yra pagrindinės tarpvalstybinio bendradarbiavimo sudedamosios dalys. Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas yra tarpusavio pasitikėjimo pagrindas, sudarantis sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui ir sklandžiam mobilumui mokymosi tikslais;
2. pagrindinė atsakomybė už teikiamų švietimo paslaugų kokybę tenka aukštojo mokslo institucijoms, kurios aukščiausių standartų užtikrinimą turėtų laikyti vienu iš institucinių prioritetų ir parengti kokybės užtikrinimo strategijas bei procesus šio tikslo įgyvendinimui užtikrinti;

3. Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo standartų ir gairių (ESG) įgyvendinimas yra vienas iš pagrindinių žingsnių konsoliduojant Europos aukštojo mokslo erdvę (EAME), remiant kokybės kultūros formavimą Europos aukštojo mokslo sistemose ir institucijose visoje Europoje; tačiau ESG dar nėra visiškai įgyvendinti visose valstybėse narėse;
4. visuomenė visoje Europoje išgyvena dinamišką transformaciją, kurią skatina žalioji ir skaitmeninė pertvarka, dirbtinio intelekto teikiamos galimybės ir keliami iššūkiai, demografiniai iššūkiai ir sparčiai kintanti geopolitinė padėtis. Aukštojo mokslo sistemos turėtų ne tik reaguoti, bet ir aktyviai prisidėti prie šios pertvarkos ir ją skatinti. Kokybės užtikrinimo procesų metu, kai aktualu, turėtų būti remiamos aukštojo mokslo institucijos šiame transformacijos kelyje – jų siūlomas švietimo paslaugas turėtų peržiūrėti ekspertai, kad jos galėtų padidinti savo švietimo pasiūlos kokybę;
5. reikėtų siekti, kad kokybės užtikrinimo procesai būtų lankstesni, tarptautiškesni ir tinkamesni pagal paskirtį, kartu užtikrinant, kad šie procesai ir toliau būtų orientuoti į aukščiausių kokybės standartų užtikrinimą. Absolventų atsiliepimų apie jų mokymosi patirtį ir karjeros galimybes bei įgyto išsilavinimo, įgūdžių ir kompetencijų aktualumą rinkimas yra vertinga stebėsenos priemonė, kuri gali būti naudojama siekiant užtikrinti kokybę ir aktualumą instituciniu ir sistemos lygmenimis. Įgyvendinant Europos absolventų karjeros stebėjimo iniciatyvą¹ prisidėta prie to, kad toks stebėjimas taptų sistemingesnis ir geriau palyginamas;
6. dėl skirtingos kokybės užtikrinimo nacionalinės tvarkos vis dar kyla sunkumų vykdant tarpvalstybinį bendradarbiavimą aukštojo mokslo srityje, o tai apsunkina jungtinių švietimo programų rengimą ir riboja aukštojo mokslo institucijų bei studentų galimybes švietimo srityje. Svarbu, kad būtų užtikrintas balansas tarp įrodymo, kad laikomasi formalių reikalavimų, ir nuolatinio akcentavimo, kad turi būti nuolat gerinamos teikiamos švietimo paslaugos, bei įsipareigojimo nuolat gerinti šias paslaugas užtikrinimo, nes tai yra labai svarbu kokybės užtikrinimui;

¹ 2017 m. lapkričio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl absolventų karjeros stebėjimo (OL C 423, 2017 12 9, p. 1).

7. aukštojo mokslo bendruomenė ir valstybės narės labai vertina esamas priemones, pavyzdžiui, Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį (Europos modelį)², tačiau dėl skirtingų nacionalinių metodų jos vis dar įgyvendinamos vangiai;
8. jungtinės studijų programos tapo išskirtiniu Europos švietimo erdvės elementu ir jas labai vertina visi aukštojo mokslo srities suinteresuotieji subjektai. Norint užtikrinti, kad šios jungtinės studijų programos būtų plačiai įgyvendinamos visoje Sąjungoje, būtina laikytis tinkamos kokybės užtikrinimo tvarkos. Jungtinio Europos laipsnio ženklo suteikimas remiantis iš anksto nustatytais kriterijais galėtų padėti spręsti esamas problemas, susijusias su jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimu ir akreditavimu. Papildomas postūmis sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinį bendradarbiavimą vykdančioms aukštojo mokslo institucijoms rengti jungtines studijų programas ir teikti jungtinius laipsnius, vadovaujantis Bolonijos proceso priemonėmis, galėtų būti suteiktas vėlesniame etape įdiegiant jungtinį Europos laipsnį;
9. kol vyksta diskusijos dėl jungtinio Europos laipsnio, Europos Sąjungos Taryba dar nepriėmė sprendimo dėl galimo jo įdiegimo ir visos nuorodos į jungtinį Europos laipsnį šioje Tarybos rekomendacijoje turėtų būti suprantamos laikantis šio požiūrio. Kad Taryba galėtų priimti įrodymais pagrįstą sprendimą dėl tolesnių veiksmų siekiant įdiegti jungtinį Europos laipsnį, reikės aiškos ir išsamios informacijos;
10. II priede pateiktuose europiniuose kriterijuose nustatytos pagrindinės jungtinio Europos laipsnio ženklo ypatybės ir užtikrinama, kad būtų laikomasi aukščiausių standartų, kad būtų galima siūlyti tarpvalstybines studijų programas ir pademonstruoti konkretų europinį tokio laipsnio ženklo pobūdį. Šie kriterijai nėra nei privalomi, nei teisiškai įpareigojantys, tačiau siekiant užtikrinti tarpusavio pasitikėjimą, jungtinio Europos laipsnio ženklas galės būti suteiktas tik įvykdžius visus šiuos kriterijus;

² 2015 m. gegužės mėn. EAME šalių ministrų patvirtintu požiūriu siekiama pašalinti didelę kliūtį jungtinių studijų programų plėtojimui nustatant šių programų standartus, grindžiamus sutartomis EAME priemonėmis, netaikant papildomų nacionalinių kriterijų.

11. jungtinio Europos laipsnio ženklui taikomi europiniai kriterijai gali būti pagrindas nustatyti jungtinio Europos laipsnio ženklui taikomus kriterijus vėlesniame etape, jei, remdamasi savo atlikta Komisijos vertinimo ataskaitos dėl jungtinio Europos laipsnio ženklo įgyvendinimo analize ir galimybių studija dėl jungtinio Europos laipsnio ženklo, kaip apibūdinta Tarybos rezoliucijoje „Jungtinio Europos laipsnio ženklas ir tolesni veiksmai siekiant galimo jungtinio Europos laipsnio. Europos konkurencingumo ir Europos aukštojo mokslo patrauklumo didinimas“, Taryba nuspręstų imtis veiksmų, kad būtų įdiegtas jungtinis Europos laipsnis. Galimybių studijoje turėtų būti išsamiai įvertinti europiniai kriterijai, kuriais remiantis būtų suteikiamas jungtinis Europos laipsnis, ir atitinkamos kokybės užtikrinimo procedūros, kuriomis būtų grindžiamas Tarybos sprendimas dėl galimam jungtiniam Europos laipsniui taikomų kriterijų;
12. pagal Tarybos rekomendaciją dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti³ kelios valstybės narės paskatino taikyti Europos modelį ir laipsniškai pereiti prie labiau institucinių išorės kokybės užtikrinimo sistemų ir tokiu būdu padidinti tarpvalstybinio bendradarbiavimo aukštojo mokslo srityje veiksmingumą ir lankstumą. Vidaus kokybės užtikrinimo sistemų stiprinimas galėtų būti vienu iš svarbių žingsnių siekiant paspartinti procesus, kartu užtikrinant aukščiausius kokybės standartus;

³ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti (OL C 160, 2022 4 13, p. 1).

13. aukštojo mokslo institucijų aljansai, pavyzdžiui, Europos universitetų aljansai, yra tarpvalstybinio bendradarbiavimo priešakyje. Tarybos išvados dėl dokumento „Europos universitetų tinklų iniciatyva. Aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir visuomenės susiejimas: sudaryti sąlygas naujam Europos aukštojo mokslo aspektui“⁴ nurodyta, kad Europos universitetų tinklų iniciatyvos tikslas – prisidėti prie tarpvalstybinio bendradarbiavimo kokybės įgyvendinant tarpinstitucines strategijas, pagal kurias derinamas mokymasis ir mokymas, moksliniai tyrimai, inovacijos ir žinių perdavimas ekonomikai ir visuomenei, ir prisidedama prie politikos ir visuomeninių pokyčių. Be to, ja suteikiamos svarbios platformos siekiant toliau plėtoti mokslinių tyrimų ir inovacijų aspektus aukštojo mokslo įstaigose, kurios turi toliau sudaryti sąlygas moksliniais tyrimais grindžiamam mokymuisi, taip pat ilgalaikiai lanksčiai ir patraukliai karjerai mokslinių tyrimų ir mokymo srityse. Šie aljansai įsipareigoja perkelti savo bendradarbiavimą į kitą lygmenį – įsteigti Europos tarpuniversitetinius centrus, kuriuose jungtinių švietimo paslaugų teikimas taptų norma. Vienas iš pagrindinių žingsnių, kurių imasi aljansai steigdami šiuos centrus, yra vidaus kokybės užtikrinimo sistemų, kurios užtikrintų, kad jų teikiamų jungtinių švietimo paslaugų kokybė atitiktų aukščiausius standartus, kūrimas. Taip bus užtikrintas suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimas ir palengvintas jungtinių švietimo paslaugų teikimas. Nustatytos pagrindinės sudedamosios dalys, kad būtų galima pradėti naudoti tikslinę kokybės užtikrinimo sistemą ir įvertinti jos naudojimo rezultatus;

⁴ Tarybos išvados dėl dokumento „Europos universitetų tinklų iniciatyva. Aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir visuomenės susiejimas: sudaryti sąlygas naujam Europos aukštojo mokslo aspektui“ (OL C 221, 2021 6 10, p. 14).

14. kvalifikacijų ir mokymosi užsienyje laikotarpių automatinis tarpusavio pripažinimas yra reikalingas tam, kad mobilumas mokymosi tikslais taptų realybe visiems, kad būtų remiama subalansuota protų apykaita tarp visų valstybių narių ir būtų skatinamas konkurencingumas. 2018 m. Tarybos rekomendacijoje dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo⁵ valstybėms narėms rekomenduota imtis veiksmų, kurie yra būtini, kad būtų užtikrintas automatinis tarpusavio pripažinimas tolesnio mokymosi tikslu, neprivalant atlikti atskiros pripažinimo procedūros, taigi kad vienoje valstybėje narėje įgyta aukštojo mokslo kvalifikacija būtų automatiškai pripažinta kitose valstybėse narėse tokio paties lygio kvalifikacija galimybės tęsti studijas tikslais, nedarant poveikio aukštojo mokslo institucijos arba kompetentingų institucijų teisei nustatyti konkrečius priėmimo į konkrečias programas kriterijus arba patikrinti dokumentų autentiškumą. Patikimos kokybės užtikrinimo sistemos sudaro pagrindą pasitikėjimo, kuris reikalingas automatiniam pripažinimui užtikrinti, didinimui;
15. šioje rekomendacijoje visapusiškai laikomasi subsidiarumo, institucinės autonomijos ir akademinės laisvės principų; ji bus įgyvendinama atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais,

⁵ 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo (OL C 444, 2018 12 10, p. 1).

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Visų kokybės užtikrinimo sistemų tobulinimas

1. Valstybėms narėms rekomenduojama:

- a) skatinti nuolat tobulinti kokybės užtikrinimą, be kita ko, siekiant gerinti aukštojo mokslo kokybę ir aktualumą, ir išlaikyti aukštą tarpvalstybinio pasitikėjimo ir atskaitomybės lygį aukštojo mokslo institucijose;
- b) užtikrinti, kad kokybės užtikrinimo sistemos būtų tinkamos pagal paskirtį, taigi kad jos galėtų reaguoti į pagrindinius aukštajam mokslui įtakos turinčius visuomeninius, technologinius ir ekonominius pokyčius. Aukštojo mokslo sistemose gali būti remiamasi esama gera praktika, kad į šiuos aspektus būtų atsižvelgiama įvairiai, pavyzdžiui, skatinant aukštojo mokslo institucijas įtraukti juos į savo vidaus kokybės užtikrinimo procedūras, įtraukiant konkrečius tikslus į tų institucijų atliekamą reguliarių išorės kokybės užtikrinimą arba atliekant tikslines ar temines kokybės peržiūras sistemos lygmeniu. Pagrindinė atsakomybė už aukštojo mokslo institucijos teikiamų švietimo paslaugų kokybę tenka pačiai institucijai. Taikant tokį požiūrį, reikėtų visapusiškai laikytis ESG, taip pat būtų galima įtraukti tokias temas kaip:
 - i) pagrindinių akademinių vertybių propagavimas ir apsauga, kaip apibrėžta Bolonijos procese;

- ii) mokymo ir mokymosi rezultatų aktualumas asmeniniam tobulėjimui, įsidarbinamumui ir aktyviam, kritiškam bei atsakingam pilietiškumui, remiantis, pavyzdžiui, absolventų karjeros stebėjimo informacija arba glaudesniu bendradarbiavimu su socialiniais partneriais, įskaitant mokymo programų rengimą ir galimybių stažuotis pasiūlą⁶;
- iii) tai, ar studijų programos (kurias baigus suteikiamas laipsnis arba mikrokredencialai) ugdo studentų ir visą gyvenimą besimokančių asmenų kompetencijas (t. y. žinias, įgūdžius ir nuostatas), susijusias su pagrindiniais visuomenės ir ekonomikos prioritetais, pavyzdžiui, žaliaja ir skaitmenine pertvarka;
- iv) atitinkamos švietimo, įskaitant profesinį rengimą ir mokymą, mokslinių tyrimų, inovacijų ir paslaugų visuomenei sinergijos;
- v) įtraukus aukštasis mokslas, kaip apibrėžta Bolonijos procese, skatinantis, be kita ko, prieinamumą ir lyčių lygybę, taip pat į studentus orientuotą mokymąsi ir gerovę;
- vi) patraukli ir tvari akademinė karjera bei darbo sąlygos⁷;
- vii) tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimo strategijos;

⁶ 2017 m. lapkričio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl absolventų karjeros stebėjimo (OL C 423, 2017 12 9, p. 1).

⁷ Kaip apibrėžta 2024 m. lapkričio 25 d. Tarybos rekomendacijoje dėl patrauklios ir tvarios karjeros aukštojo mokslo srityje (OL C, C/2024/7282, 2024 12 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj>).

- c) kai įmanoma, užtikrinti, kad aukštojo mokslo institucijų išorės kokybės užtikrinimo procesai būtų tinkami pagal paskirtį ir jų metu būtų efektyviai naudojami ištekliai, kad būtų išvengta papildomos administracinės naštos;
- d) užtikrinti, kad, puoselėjant kokybės kultūrą, sprendimai dėl aukštojo mokslo institucijų ir studijų programų akreditavimo, registravimo ir vertinimo būtų priimami skaidriai ir objektyviai pagal ESG, atsižvelgiant į atitinkamų ekspertų nuomones ir dalyvaujant aukštojo mokslo bendruomenei, įskaitant studentus ir akademinės srities bei administracijos darbuotojus;
- e) skatinti aukštojo mokslo institucijas stebėti, koku mastu kokybės užtikrinimo procedūros padeda gerinti teikiamų švietimo paslaugų kokybę;
- f) skatinti skelbti kokybės užtikrinimo peržiūras (institucinio ar studijų programų lygmens) Išorės kokybės užtikrinimo rezultatų duomenų bazėje (DEQAR) ir sudaryti palankesnes sąlygas jų vertimui, kad būtų padidintas tarpvalstybinis teikiamų aukštojo mokslo paslaugų kokybės skaidrumas;

- g) užtikrinti, kad institucijų vidaus kokybės užtikrinimo sistemos apimtų visą aukštojo mokslo institucijos teikiamų švietimo paslaugų spektrą. Kai suteikiami mikrokredencialai, teikiant švietimo paslaugas kaip orientyrą svarbu vadovautis europiniu požiūriu į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti, taip pat Europos mikrokredencialų rengimo ir išdavimo principais⁸;
- h) remti ir skatinti kokybės užtikrinimo agentūrų pastangas organizuoti tarpusavio mokymosi veiklą, kad nacionalinės aukštojo mokslo institucijos ir kokybės užtikrinimo agentūros galėtų palyginti savo praktiką su kitų Europos švietimo erdvės šalių praktika. Tai galima įgyvendinti pasitelkiant lyginamąjį mokymąsi⁹, kai aukštojo mokslo institucijos ir kokybės užtikrinimo agentūros gali mokytis iš kitų pirmaujančių aukštojo mokslo institucijų, arba analizuojant Europos absolventų karjeros stebėjimo ir Europos aukštojo mokslo sektoriaus stebėjimo centro duomenis.

⁸ Kaip išdėstyta 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijoje dėl europinio požiūrio į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti (OL C 243, 2022 6 27, p. 10).

⁹ Lyginamasis mokymasis apibrėžiamas kaip procesas, kurio metu visose su aukštojo mokslo kokybės užtikrinimu susijusiose srityse kuriama sisteminga ir integruota lyginamosios analizės ir tarpusavio mokymosi veiklos sąsaja.

Galimybės sukurti specialią aukštojo mokslo institucijų aljansų kokybės užtikrinimo sistemą nagrinėjimas

2. Valstybėms narėms rekomenduojama dalyvauti nagrinėjant galimybę sukurti specialią Europos sistemą, pagal kurią bet kurio tipo aukštojo mokslo institucijų aljansai, vykdančys tvarų ir ilgalaikį bendradarbiavimą, kuris neapsiriboja *ad hoc* ar projektais grindžiamu bendradarbiavimu, galėtų atlikti bendrą savo jungtinio vidaus kokybės užtikrinimo priemonių išorės vertinimą, kuris apimtų visus bendrus veiksmus arba bent dalyvaujančių institucijų teikiamas jungtines švietimo paslaugas, pavyzdžiui, jungtines studijų programas arba jungtinius mikrokredenciales, kai to reikia. Atliekant šį darbą turėtų būti vykdomi šie veiksmai:
- a) bendradarbiaujama su kokybės užtikrinimo srities suinteresuotaisiais subjektais ir aukštojo mokslo institucijų aljansais siekiant išnagrinėti galimybę sukurti šią specialią kokybės užtikrinimo sistemą, grindžiamą šios rekomendacijos I priede pateiktomis sudedamosiomis dalimis, ir ją išbandyti, kai aktualu, remiantis programos „Erasmus+“ lėšomis finansuojamų projektų „EUniQ“¹⁰ ir IMINQA¹¹ rezultatais;
 - b) įvertintas šios specialios sistemos poreikis, ypač daug dėmesio skiriant tam, ar ji gali padėti gerokai sumažinti administracinę naštą ir suteikti aiškos pridėtinės vertės aukštojo mokslo institucijoms ir kitiems atitinkamiems subjektams;
 - c) remiantis vertinimo rezultatais, EQAR registruotoms ES kokybės užtikrinimo agentūroms ir toms ES agentūroms, kurios visapusiškai įgyvendina Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį, leidžiama atlikti tokį išorės kokybės užtikrinimo vertinimą, grindžiamą šia sistema.

¹⁰ Vykdam projektą „EUniQ“ buvo sukurtas visapusiško Europos universitetų kokybės užtikrinimo metodas.

¹¹ IMINQA yra bendras projektas, skirtas Bolonijos teminei kokybės užtikrinimo klausimų ekspertų grupei remti.

Vykdam išorės kokybės užtikrinimą taikomų studijų programos ar mišraus metodų lankstumo didinimas

3. Valstybėms narėms rekomenduojama:

- a) sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui ir aukštojo mokslo sistemų lankstumui:
 - i) remti aukštojo mokslo institucijas, kad jos įdiegtų arba pagerintų patikimą vidaus kokybės užtikrinimo procesą ir formuotų tvirtą institucinę kokybės kultūrą;
 - ii) aukštojo mokslo institucijoms nustatius patikimą vidaus kokybės užtikrinimo procesą, skatinti pereiti prie institucinio metodo taikymo vykdant kokybės užtikrinimą, pavyzdžiui, apriboti kokybės užtikrinimo agentūrų atliekamą privalomą studijų programų akreditavimą ir palikti tik pirminį naujų studijų programų akreditavimą, taip pat, kai įmanoma, nustatyti savarankiško pakartotinio akreditavimo procedūras – tai būtų vidaus kokybės užtikrinimo proceso dalis;
 - iii) stiprinti įrodymais pagrįsto metodo taikymą vykdant kokybės užtikrinimą, naudojantis įvairiais duomenimis, įskaitant absolventų karjeros stebėjimo ir Europos aukštojo mokslo sektoriaus stebėjimo centro duomenis, ir
 - iv) remti aukštojo mokslo institucijų tarpusavio mokymąsi ir gebėjimų stiprinimą, kad būtų stiprinama jų kokybės kultūra pereinant prie institucinio metodo taikymo išorės kokybės užtikrinimo srityje;

- b) leisti ir skatinti taikyti Europos modelį, jeigu jis dar nėra įgyvendintas, ir tuo tikslu:
 - i) pašalinti nacionaliniu lygmeniu papildomai nustatytus kokybės užtikrinimo kriterijus ar kitas galimas administracines ar reguliavimo kliūtis;
 - ii) sukurti palankią aplinką, kurioje būtų teikiamos gairės ir parama kokybės užtikrinimo srityje dirbantiems žmonėms, atsižvelgiant į institucinę autonomiją;
 - iii) skatinti sukurti tokią aplinką, kad to modelio taikymas nesukeltų jokių finansinių nuostolių, palyginti su nacionaliniu lygmeniu atliekamomis procedūromis.

Jungtinio Europos laipsnio ženklo pagrindo kūrimas

Rekomenduojama, kad jungtinio Europos laipsnio ženklas būtų suteikiamas tik:

- a) kai tenkinami visi II priede nustatyti jungtinio Europos laipsnio ženklo europiniai kriterijai
- ir
- b) pagal ESG arba pripažintas programas užtikrinamos kokybės atveju, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, siekiant užtikrinti bendrą standartų taikymą ir ženklo kokybę bei patikimumą.

4. Valstybėms narėms rekomenduojama:

- a) leisti ES kokybės užtikrinimo agentūroms, užregistruotoms EQAR, ir toms ES agentūroms, kurios visapusiškai įgyvendina Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį:
 - i) suteikti jungtinio Europos laipsnio ženklą¹² jungtinio laipsnio studijų programoms, grindžiamoms esamomis Bolonijos proceso priemonėmis ir atitinkančiomis ESG, taip pat visus II priede nustatytus europinius kriterijus, kai reikalaujama taikyti studijų programos arba mišrų išorės kokybės užtikrinimo metodą;
- arba
 - ii) visų rūšių aukštojo mokslo institucijoms, kurioms taikomas nacionalinio ar regioninio masto išorės kokybės užtikrinimas instituciniu lygmeniu, suteikti galimybę savo pačių jungtinio laipsnio studijų programas pažymėti jungtinio Europos laipsnio ženklu, remiantis vidaus kokybės užtikrinimu ir atitiktimi esamoms Bolonijos proceso priemonėms, ESG ir visiems europiniams kriterijams;
- b) nustatyti būdus, kaip papildyti reguliarią pagal ESG atliekamą nacionalinių kokybės užtikrinimo agentūrų darbo peržiūrą, siekiant užtikrinti, kad jungtinės studijų programos atitiktų europinius kriterijus, ir sukurti jungtinių studijų programų, kurios atitinka europinius kriterijus ir kurioms galėtų būti suteiktas jungtinio Europos laipsnio ženklas, saugyklą;
- c) dirbti kartu su Komisija siekiant įvertinti, ar jungtinio Europos laipsnio ženklo europiniai kriterijai, kai taikytina, taip pat gali būti taikomi Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) 5 lygio aukštojo mokslo programoms.

¹² Kaip nurodyta 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacijos dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti (OL C 160, 2022 4 13, p. 1) 12 punkte.

Automatinio pripažinimo įgyvendinimas

5. Valstybėms narėms rekomenduojama:

- a) skatinti ir remti vertinimą dėl automatinio tarpusavio pripažinimo¹³ įgyvendinimo taikant aukštojo mokslo institucijų vidaus ir išorės kokybės užtikrinimo procesus;
- b) glaudžiai bendradarbiaujant su aukštojo mokslo institucijomis ir kitais dalyvaujančiais suinteresuotaisiais subjektais parengti ir paskelbti aiškias aukštojo mokslo institucijoms skirtas gaires, kaip atskirti kvalifikacijos, reikalingos norint studijuoti, automatinį pripažinimą ir aukštojo mokslo institucijų teisę priimti sprendimus dėl priėmimo į konkrečią studijų programą. Prireikus tas gaires peržiūrėti, remiantis programos „Erasmus+“ spartinimo grupės atliktų automatinio pripažinimo įgyvendinimo peržiūrų¹⁴ rezultatais;
- c) remti aukštojo mokslo institucijas, kad vykdydamos priėmimo procedūras jos laikytųsi mokymosi rezultatais grindžiamo požiūrio, nedarant poveikio šių institucijų gebėjimui pačioms nustatyti konkrečius priėmimo kriterijus;
- d) bendradarbiauti su aukštojo mokslo institucijomis ir nacionalinėmis ar regioninėmis pripažinimo įstaigomis siekiant stebėti su pripažinimu susijusių sprendimų priėmimą, gerinant duomenų rinkimą ir įrodymais pagrįstus metodus instituciniu, nacionaliniu, regioniniu ir Europos lygmenimis;

¹³ Kaip apibrėžta 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacijoje dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo (OL C 444, 2018 12 10, p. 1).

¹⁴ Kaip rekomenduojama 2023 m. vasario 23 d. Komisijos ataskaitoje Tarybai dėl Tarybos rekomendacijos dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo įgyvendinimo, COM(2023) 91 final.

- e) padėti aukštojo mokslo institucijoms išduoti visus laipsnius ir mikrokredencius tokiu formatu, kuris atitiktų Europos skaitmeninių mokymosi kredencijų standartus, įskaitant Europos mokymosi modelį, kaip vieną iš svarbiausių automatinį pripažinimą užtikrinančių veiksnių, taikant Europos skaitmeninių mokymosi kredencijų integruotąsias autentiškumo patikras ir remiantis kokybės užtikrinimo bei akreditavimo įrodymais;
 - f) skatinti ir remti ENIC-NARIC centrų ir aukštojo mokslo institucijų darbuotojų gebėjimų stiprinimą ir tinklų kūrimą rengiant mokymus ir taikant skaitmenines priemones, be kita ko, dirbtinio intelekto srityje, taip pat užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su pripažinimo ir kokybės užtikrinimo institucijomis;
 - g) remti glaudų darbuotojų, dirbančių pripažinimo ir kokybės užtikrinimo srityje tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu, bendradarbiavimą, taip pat ENIC-NARIC tinklo ir Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo asociacijos (ENQA) bendradarbiavimą.
6. Valstybėms narėms rekomenduojama kuo skubiau šias rekomendacijas įgyvendinti, kad visų rūšių aukštojo mokslo institucijoms būtų sudarytos sąlygos įgyvendinti jungtinio Europos laipsnio ženklą, ir išnagrinėti būdus siekti jungtinio Europos laipsnio, laikantis Tarybos rezoliucijos „Jungtinio Europos laipsnio ženklas ir tolesni veiksmai siekiant galimo jungtinio Europos laipsnio. Europos konkurencingumo ir Europos aukštojo mokslo patrauklumo didinimas“. Atsižvelgiant į Europos švietimo erdvės sistemos darbo struktūras¹⁵, valstybės narės raginamos reguliariai informuoti Komisiją apie priemones, kurių buvo imtasi atitinkamu lygmeniu siekiant prisidėti prie šios rekomendacijos tikslų, kaip esminių žingsnių kuriant ir toliau plėtojant Europos švietimo erdvę.

¹⁵ Kaip išsamiai nurodyta Tarybos rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (OL C 66, 2021 2 26, p. 1).

PRAŠO KOMISIJOS:

7. Teikti paramą tolesnei EQAR valdomos Išorės kokybės užtikrinimo rezultatų duomenų bazės (DEQAR)¹⁶ plėtotei, siekiant, kad ji būtų naudojama kaip studijų programų, kurioms suteiktas jungtinio Europos laipsnio ženklas, saugykla, remiantis gerąja nacionalinių akademinio pripažinimo informacijos centrų (NARIC), kurie ja naudojami automatiniam pripažinimui, praktika.
8. Toliau remti absolventų karjeros stebėjimo praktikos plėtotę ir propagavimą, siekiant gerinti aukštojo mokslo kokybę ir aktualumą, taip pat tobulinti šalių ir institucijų palyginimą ir lyginamąją analizę.
9. Toliau su valstybėmis narėmis ir plačiąja aukštojo mokslo bendruomene dalytis patirtimi, įgyta įgyvendinant tarpvalstybinio bendradarbiavimo iniciatyvas, pavyzdžiui, Europos universitetų aljansus ir tokias programas kaip „Erasmus Mundus“ jungtinės magistrantūros studijų programos, programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmas“ (MSCA), jungtinės doktorantūros studijų programos ar specializuotos švietimo programos, finansuojamos pagal Skaitmeninės Europos programą¹⁷.

¹⁶ DEQAR yra kokybės užtikrinimo agentūrų išorės kokybės užtikrinimo rezultatų duomenų bazė, įtraukta į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registrą (EQAR). Visos EQAR registruotos agentūros gali skelbti savo ataskaitas šioje duomenų bazėje. Dalyvavimas DEQAR yra savanoriškas.

¹⁷ 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/694, kuriuo nustatoma Skaitmeninės Europos programa ir panaikinamas Sprendimas (ES) 2015/2240 (OL L 166, 2021 5 11, p. 1).

10. Skatinti valstybes nares naudotis Techninės paramos priemone (TPP) siekiant pasinaudoti specialiai pritaikytomis techninėmis ekspertinėmis žiniomis, kad valstybės narės galėtų parengti ir įgyvendinti būtinas reformas aukštojo mokslo srityje, be kita ko, tobulindamos aukštojo mokslo institucijų valdymą ir kokybės užtikrinimo mechanizmus.
11. Remti kokybės užtikrinimo agentūrų lyginamąjį mokymąsi.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

**Galimybės sukurti specialią aukštojo mokslo institucijų aljansų kokybės užtikrinimo sistemą
nagrinėjimo sudedamosios dalys**

1. ĮVADAS

Toliau pateiktos sudedamosios dalys yra parengtos taip, kad jomis būtų galima remtis nagrinėjant galimybę sukurti išsamią naujo kokybės užtikrinimo metodo, taikomo aukštojo mokslo institucijų aljansams, sistemą. Jas rengiant remtasi iš programos „Erasmus+“ finansuojamų projektų QA-FIT ir IMINQA rezultatais. Šios sudedamosios dalys buvo išnagrinėtos kartu su kokybės užtikrinimo srities suinteresuotaisiais subjektais, ir jomis neketinama dubliuoti jokių kitų kokybės užtikrinimo procesų. Jos bus nagrinėjamos toliau kartu su valstybėmis narėmis ir aukštojo mokslo srities suinteresuotaisiais subjektais. Šios sudedamosios dalys bus savanoriška priemonė, kuria galės pasinaudoti aukštojo mokslo institucijų aljansai, siekdami užtikrinti bendrai valdomos veiklos kokybę ir veiksmingumą.

2. TIKSLAS

Pagal Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo standartų ir gairių (ESG) principus, atliekant kokybės užtikrinimo vertinimą būtų siekiama dvejopų tikslų – atskaitomybės ir gerinimo, t. y.:

- a) prisidėti prie aljanso kokybės gerinimo ir padėti aljansui siekti savo tikslų, ir
- b) aljansui suteikti galimybę pademonstruoti jo bendrai valdomos veiklos kokybę.

Taigi aljanso atrinkta kokybės užtikrinimo agentūra atlikdama vertinimą:

- a) pripažintų, kad aljansas – tai aukštojo mokslo institucijų bendradarbiavimo forma, kaip apibrėžta šioje rekomendacijoje;
- b) sumažintų aljansui tenkančią administracinę naštą, suteikiant jam galimybę tik vieną kartą per nustatytą galiojimo laikotarpį atlikti savo bendrai valdomos veiklos bendrą išorės kokybės užtikrinimą, užuot naudojusi keliomis nacionalinėmis išorės kokybės užtikrinimo sistemomis, ir
- c) sudarytų palankesnes sąlygas užtikrinti aljansų teikiamų jungtinių švietimo paslaugų (pavyzdžiui, jungtinių studijų programų ar mikrokredencialų) kokybę.

3. PRINCIPAI

Pagal kokybės užtikrinimo agentūrų parengtą vertinimo metodiką būtų:

- a) atsižvelgiama į aljansų savarankiškumą ir jų įvairovę;
- b) skatinama, kad aljansas sukurtų jungtinio vidaus kokybės užtikrinimo sistemą, kuri apimtų visą jungtinių švietimo paslaugų teikimą;
- c) laikomasi vienkartinio duomenų pateikimo principo, pagal kurį teikiamų jungtinių švietimo paslaugų kokybės išorės užtikrinimas būtų atliekamas tik vieną kartą per tą patį galiojimo laikotarpį, ir
- d) integruojamos visos atitinkamos ESG dalys, Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelis ir, kai aktualu, šios rekomendacijos II priede išdėstyti jungtinio Europos laipsnio ženklo europiniai kriterijai.

4. TINKAMUMAS

Teisę į vertinimą turėtų bet kuris Europos aukštojo mokslo erdvės aukštojo mokslo institucijų aljansas.

Aljansas turėtų numatyti tam tikrą aljanso lygmens vidaus kokybės užtikrinimo sistemą, kuriai tektų atsakomybė už tam tikrą bendrai valdomą veiklą.

5. TAIKymo SRITIS

Atliekant vertinimą daugiausia dėmesio būtų skiriama aljanso vidaus kokybės užtikrinimo ir kokybės gerinimo mechanizmų veiksmingumui. Aljansas turėtų nustatyti ir aiškiai nurodyti, kurių jungtinių švietimo paslaugų ir veiklos atžvilgiu atliekamas bendras aljanso lygmens vidaus kokybės užtikrinimas.

6. PAGRINDINIAI ASPEKTAI

Vertinimas būtų atliekamas remiantis standartais, kurie visiškai apimtų ESG 1 dalį.

Standartuose taip pat galėtų būti numatytas patvirtinimas, kad atliekant aljanso vidaus kokybės užtikrinimą būtų užtikrinta, kad:

- a) aljanso siūlomos jungtinės švietimo programos atitiktų Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelio standartus ir
- b) jungtinės švietimo programos atitiktų europinius kriterijus, leidžiančius suteikti jungtinio Europos laipsnio ženklą, jei aljansas nuspręstų jį suteikti.

Vertinimą turėtų atlikti aljanso pasirinkta ES kokybės užtikrinimo agentūra, užregistruota EQAR, arba ES agentūra, visapusiškai įgyvendinanti Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį.

Vertinimas turėtų būti atliekamas pagal nuoseklią metodiką ir procedūrą, išdėstytas išsamioje sistemoje, kuri turi būti nagrinėjama remiantis šiomis sudedamosiomis dalimis, taikomomis nepriklausomai nuo to, kuri agentūra atlieka vertinimą.

Taikant šią metodiką būtų užtikrinama, kad kiekviena procedūra būtų individualiai pritaikyta kiekvienam aljansui, atsižvelgus į aljanso misiją, sudėtį (pvz., dydį ir geografinį pasiskirstymą) ir bendrai valdomos veiklos aprėptį.

7. REZULTATAI IR PASEKMĖS

Atlikus vertinimą ES kokybės užtikrinimo agentūra, užregistruota EQAR, arba ES agentūra, visapusiškai įgyvendinanti Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį, priimtų sprendimą, kuris galėtų būti teigiamas, teigiamas su tam tikromis išlygomis arba neigiamas.

Atsižvelgiant į nacionalinius reikalavimus, priėmus teigiamą vertinimo sprendimą, aljansui būtų suteikta teisė:

- a) savarankiškai akredituoti jungtines švietimo paslaugas, dėl kurių toks vertinimas buvo atliktas, pagal Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelio standartus ir
- b) suteikti jungtinio Europos laipsnio ženklą toms studijų programoms, kurios atitinka jungtinio Europos laipsnio ženklo europinius kriterijus.

Teigiamą vertinimo sprendimą valstybės narės galėtų pripažinti tokia tvarka:

- a) instituciniu lygmeniu atlikto nacionalinio išorės kokybės užtikrinimo atveju – panaikinti reikalavimą taikyti papildomas nacionalinio kokybės užtikrinimo procedūras visoms jungtinėms švietimo paslaugoms, kurioms taikomas jungtinis vidaus kokybės užtikrinimas ir kurios buvo įvertintos teigiamai, ir
- b) studijų programos lygmeniu atlikto nacionalinio išorės kokybės užtikrinimo atveju – panaikinti reikalavimą taikyti papildomas nacionalinio kokybės užtikrinimo procedūras visoms studijų programoms, kurioms taikomas jungtinis vidaus kokybės užtikrinimas ir kurios buvo įvertintos teigiamai.

Jungtinio Europos laipsnio ženklo europiniai kriterijai

Europiniai kriterijai suskirstyti į dvi kategorijas:

- Pirmoji kategorija skirta studijų programos organizavimui¹⁸, remiantis kriterijais, įtrauktais į ESG ir Europos modelį¹⁹;
- Antroji kategorija skirta europinei pakraipai ir apima vertybėmis grindžiamus kriterijus, atspindinčius bendrą Europos vertybių svarbą. Ja propaguojamos Europos aukštojo mokslo erdvės vertybės (akademinė laisvė, akademinis sąžiningumas, institucinis savarankiškumas, studentų ir darbuotojų dalyvavimas aukštojo mokslo valdyme, viešoji atsakomybė už aukštąjį mokslą ir aukštojo mokslo sistemos viešoji atsakomybė) ir daugiakalbystė, įtraukumas, aplinkosauginis tvarumas, tarpdiscipliniškumas, mokymosi galimybės ne tik akademinėje srityje, įsidarbinamumas ir skaitmenizacija, kaip elementų, dėl kurių jungtinio Europos laipsnio ženklas tampa unikalus, rinkinys. Šiuo atžvilgiu svarbu, kad dalyvaujančioms aukštojo mokslo institucijoms būtų suteikta „Erasmus“ aukštojo mokslo chartija ir jų bendra vykdymo tvarka²⁰ apimtų europinės pakraipos kriterijus.

¹⁸ Studijų programos organizavimas – tai, kaip rengiama jungtinė studijų programa ir kaip ji vykdoma visose institucijose partnerėse.

¹⁹ Dinamiško derinimo procese būsiami ESG ir Europos modelio pakeitimai taip pat turėtų būti taikomi jungtinio Europos laipsnio ženklo suteikimo kriterijams.

²⁰ Bendra studijų programų vykdymo tvarka susijusi su procedūrine ir teisine sistema, kuria reglamentuojamas jungtinės studijų programos įgyvendinimas ir struktūra. Bendra vykdymo tvarka gali apimti, pavyzdžiui, bendrą priėmimą, studentų atranką, bendrą mokymo programą, kokybės užtikrinimo procedūras, vertinimą, vertinimo sistemą, bendrą valdymą, tvarumo politiką, finansų organizavimą, bendrą požiūrį į absolventus, komunikacijos ir sklaidos strategiją, bendrą intelektinės nuosavybės politiką. Tokia vykdymo tvarka paprastai nustatoma bendruose dokumentuose, pavyzdžiui, konsorciumo susitarime.

Europiniai kriterijai suskirstyti į dvi kategorijas, siekiant aiškiai atspindėti pagrindinę aukštojo mokslo institucijų atsakomybę už akademinę vertybių apsaugą, kartu pripažįstant europinės pakraipos svarbą.

Jungtinio Europos laipsnio ženklo suteikimo europinius kriterijus tikrina ES kokybės užtikrinimo agentūra, įregistruota Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registre (EQAR), arba ES agentūra, visapusiškai įgyvendinanti Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį, o, pavyzdžiui, savo pačių akreditavimą vykdančių institucijų atveju atliekamas įsivertinimas. Jungtinio Europos laipsnio ženklo suteikimo kriterijai tikrinami remiantis savideklaracijomis ir akreditavimo arba vertinimo ataskaitomis, taip pat pagrindiniais dokumentais, kuriuose apibūdinama bendra studijų programos vykdymo tvarka, pavyzdžiui, be kita ko, konsorciumo susitarimais.

Jungtinio Europos laipsnio ženklo europiniai kriterijai			EKS lygiai
A. Studijų programų organizavimo kriterijai			
	A1. Dalyvaujančios aukštojo mokslo institucijos	Jungtinę studijų programą siūlo ne mažiau kaip dvi aukštojo mokslo institucijos iš ne mažiau kaip dviejų skirtingų valstybių narių.	6, 7, 8
	A2. Tarpvalstybinio jungtinio laipsnio programų įgyvendinimas	Jungtinę studijų programą bendrai rengia ir vykdo visos dalyvaujančios aukštojo mokslo institucijos.	6, 7, 8
		Pagal jungtinę studijų programą suteikiamas jungtinis laipsnis.	6, 7, 8
		Studentams išduodamas bendras diplomo priedėlis.	6, 7
		Jungtinės studijų programos mokymosi rezultatai ir kreditai aprašomi pagal ECTS naudotojo vadovą.	6, 7

	A3. Bendra jungtinės studijų programos vykdymo tvarka	Jungtinė studijų programa vykdoma pagal bendrą politiką, procedūras ir (arba) tvarką, apibrėžiančias mokymo programos planavimą ir vykdymą, taip pat visus organizacinius ir administracinius klausimus. Priimant sprendimus dėl bendros politikos, procedūrų ir (arba) tvarkos, procese dalyvauja ir studentų atstovai.	6, 7, 8
	A4. Kokybės užtikrinimo priemonės	Vidaus ir išorės kokybės užtikrinimas vykdomas pagal Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo standartus ir gaires (ESG). Aukštojo mokslo institucijas, studijų sritį ar studijų programą vertina ES kokybės užtikrinimo agentūra, užregistruota EQAR, arba ES agentūra, visapusiškai įgyvendinanti Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelį.	6, 7, 8

		Jungtinė studijų programa vertinama pagal Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelio (Europos modelio) standartus.	6, 7, 8
	A5. Absolventų karjeros stebėjimas	Pagal jungtinę studijų programą absolventai stebimi taikant absolventų karjeros stebėjimo sistemą arba naudojant Europos aukštojo mokslo sektoriaus stebėjimo centro surinktus duomenis.	6, 7, 8
	A6. Į studentus orientuotas mokymasis	Jungtinė studijų programa rengiama, nuolat gerinama ir vykdoma skatinant studentus aktyviai dalyvauti mokymosi procese. Šis požiūris atsispindi ir studentų vertinime.	6, 7, 8

	A7. Tarpvalstybinis universitetinis miestelis. Naudojimas paslaugomis	Pagal studijų programą studentams ir darbuotojams taikoma bendra politika, suteikianti galimybę naudotis atitinkamomis paslaugomis visose dalyvaujančiose aukštojo mokslo institucijose tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir visiems įstojusiems studentams ir vietos darbuotojams ²¹ .	6, 7, 8
	A8. Lankstus ir integruotas studentų mobilumas	Pagal jungtinę studijų programą suteikiama ne mažiau kaip 30 ECTS atitinkančio studento fizinio mobilumo (kuris gali būti išskaidytas į kelias išvykas) vienoje ar keliuose institucijose partnerėse galimybė. Pagal jungtinę studijų programą studentams, kurie negali keliauti, siūlomos alternatyvos, pavyzdžiui, virtualieji mainai ir (arba) mišrusis mobilumas.	6, 7
		Pagal jungtinę studijų programą suteikiama bent šešių mėnesių fizinio mobilumo vienoje ar keliuose institucijose partnerėse galimybė. Pagal jungtinę studijų programą studentams, kurie negali keliauti, siūlomos alternatyvos.	8
	A9. Bendras disertacijų vertinimas ir bendras vadovavimas joms	Disertacijoms vadovauja ne mažiau kaip du vadovai, o jas bendrai vertina bendri vadovai arba komitetas, kurio nariai yra ne mažiau kaip iš dviejų skirtingų institucijų, esančių dviejose skirtingose šalyse.	8

²¹ Tai nereiškia, kad visose institucijose automatiškai suteikiama teisė į finansines išmokas, pavyzdžiui, stipendijas ar socialinę apsaugą.

B. Europinės pakraipos kriterijai

	B1. Tarpdiscipliniškumas ir moksliniais tyrimais grindžiamas mokymasis	Į bendrą studijų programos vykdymo tvarką įtrauktos tarpdiscipliniškumo ir (arba) moksliniais tyrimais grindžiamo mokymosi sudedamosios dalys, pritaikytos prie jungtinės studijų programos pobūdžio ir aplinkybių.	6, 7, 8
	B2. Mokymosi ne tik akademinėje srityje galimybės ir įsidarbinamumas	Bendroje studijų programos vykdymo tvarkoje numatytos galimybės išplėsti studentų mokymosi patirtį, kad ji būtų įgyjama ne tik akademiniam kontekste ir būtų pritaikyta prie jungtinės studijų programos pobūdžio ir aplinkybių, įskaitant darbo rinkos reikalavimus, apimančius tarpsektorines sudedamąsias dalis ar veiklą, ir universaliųjų įgūdžių ugdymą ²² .	6, 7, 8

²² Tokios galimybės apima, be kita ko, tokius elementus, kaip bendradarbiavimas su ekonomikos ir socialiniais sektoriais rengiant ir (arba) įgyvendinant mokymo programas, stažuotės, mokymasis darbo vietoje, komandiravimas / mokomoji praktika, savanoriška veikla, mokymasis tarnaujant bendruomenei ir uždaviniais grindžiami metodai.

	B3. Skaitmenizacija	Į bendrą studijų programos vykdymo tvarką įtrauktos galimybės studentams ugdyti tinkamus skaitmeninius įgūdžius ir kompetenciją, pritaikytos prie jungtinės studijų programos pobūdžio ir aplinkybių.	6, 7, 8
	B4. Vertybės	Bendra studijų programos vykdymo tvarka laikomasi Europos aukštojo mokslo erdvės vertybių (akademinė laisvė, akademinis sąžiningumas, institucinis savarankiškumas, studentų ir darbuotojų dalyvavimas aukštojo mokslo valdyme, viešoji atsakomybė už aukštąjį mokslą ir aukštojo mokslo sistemos viešoji atsakomybė) ir ji apima įsipareigojimą propaguoti bendras Europos vertybes ²³ ir demokratinį pilietiškumą.	6, 7, 8

²³ Kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

	B5. Daugiakalbystė	Pagal bendrą studijų programos vykdymo tvarką kiekvienam studentui suteikiama galimybių įgyti kalbos įgūdžių, mokymosi veiklos ar mobilumo metu susiduriant su ne mažiau kaip 2 skirtingomis ES kalbomis ²⁴ .	6, 7, 8
	B6. Įtraukumas	Pagal bendrą studijų programos vykdymo tvarką, be kita ko, įsipareigojama užtikrinti plataus masto dalyvavimą – puoselėjama įvairovė, lygybė bei įtrauktis ir priimanamos pritaikytos priemonės, skirtos mažiau galimybių turintiems studentams ir darbuotojams remti.	6, 7, 8
		Pagal bendrą studijų programos vykdymo tvarką, be kita ko, įsipareigojama laikytis Europos tyrėjų chartijos principų.	8
	B7. Aplinkos tvarumas	Bendra studijų programos vykdymo tvarka apima politiką ir veiksmus, susijusius su aplinkos tvarumu, ir ją įgyvendinamos priemonės, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti jos veiklos aplinkosauginį pėdsaką, taip pat numatomos galimybės studentams ugdyti tinkamus žaliuosius įgūdžius ir kompetencijas, pritaikytus prie jungtinės studijų programos pobūdžio ir aplinkybių.	6, 7, 8

²⁴ Su ES kalbomis gali būti susiduriama aktyviai ir (arba) pasyviai vartojant kalbą (-as) bet kuriuo lygmeniu mokymo ir (arba) mokymosi veikloje, egzaminuose, mokslinių tyrimų veikloje, profesinio ar pilietinio aktyvumo veikloje ir mobilumo laikotarpiais, be kita ko, mobilumo tikslais vykstant į šalį, kurioje kasdieniame gyvenime daugiausia vartojama kita kalba.

Terminų žodynėlis

Aljansas – grupė bent dviejų Europos aukštojo mokslo institucijų, užmezgusių ilgalaikį ir struktūrinį tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kurį kiekvienos aljanso narės atitinkami sprendimus instituciniu lygmeniu priimančios organai yra patvirtinę bendru pareiškimu dėl misijos. Šis bendradarbiavimas apima bendrą sprendimų priėmimą valdymo klausimais, o jo viena iš svarbiausių funkcijų – siūlyti jungtinių švietimo paslaugų teikimą. Svarbiausi pavyzdžiai yra, be kita ko, aukštojo mokslo institucijų aljansai, finansuojami pagal Europos universitetų tinklų iniciatyvą.

Švietimo paslaugų teikimas – aukštojo mokslo paslaugų teikimas bendriausia prasme, įskaitant studijų programas, kurias baigus suteikiamas laipsnis, kursas, kuriuos baigus suteikiamas mikrokredencialas, ir ne pagal studijų programą teikiamas paslaugas, skirtas oficialiam laipsniui įgyti.

Europos jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo modelis– 2015 m. gegužės mėn. už aukštąjį mokslą atsakingų Europos ministrų patvirtintas principas, kuris buvo parengtas siekiant palengvinti šių programų išorės kokybės užtikrinimą: juo apibrėžiami standartai, grindžiami sutartomis EAME priemonėmis, netaikant papildomų nacionalinių kriterijų. Tikimasi, kad taikant šį modelį bus sudarytos palankesnės sąlygos integruotiems bendrų studijų programų kokybės užtikrinimo modeliams, kuriais iš tiesų atsižvelgiama į jų bendrą pobūdį ir jis yra atspindimas. Šis modelis pateikiamas

https://www.eqar.eu/assets/uploads/2018/04/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf.

Vertinimas – aukštojo mokslo institucijos arba teikiamų švietimo paslaugų kokybės užtikrinimo peržiūra, atliekama vidaus arba išorės lygmeniu.

Jungtinio laipsnio studijų programa – jungtinė studijų programa, kurią baigus suteikiamas jungtinis laipsnis.

Jungtinis Europos laipsnis – galutinė sąvokos „jungtinis Europos laipsnis“ formuluotė ir apibrėžtis bus nustatyta, kai Taryba nuspręs imtis veiksmų, kad ji būtų pradėta taikyti, remdamasi Komisijos vertinimo ataskaitos dėl jungtinio Europos laipsnio ženklo įgyvendinimo analize ir jungtinio Europos laipsnio galimybių studija, kaip aprašyta Tarybos rezoliucijoje „Jungtinio Europos laipsnio ženklas ir tolesni veiksmai siekiant galimo jungtinio Europos laipsnio. Europos konkurencingumo ir Europos aukštojo mokslo patrauklumo didinimas“. Šiame etape jį galima apibrėžti taip: jungtinis laipsnis suteikiamas studentams, siekiant patvirtinti dviejų ar daugiau skirtingų šalių, įskaitant bent dvi ES valstybes nares, aukštojo mokslo institucijų jungtinės studijų programos baigimą. Jungtinė studijų programa, pagal kurią suteikiamas jungtinis Europos laipsnis, atitinka bendrus europinius kriterijus ir jos kokybė užtikrinta pagal ESG ir Europos modelį, o tai turėtų palengvinti automatinį pripažinimą ES. Jei to reikalaujama pagal nacionalines kvalifikacijų sandaras, jungtinis Europos laipsnis gali būti integruotas į nacionalinės teisės aktus, siekiant palengvinti jo įgyvendinimą visose dalyvaujančių institucijų šalyse.

Jungtinio Europos laipsnio ženklas – kokybės ženklas, suteikiamas jungtinėms studijų programoms, įgyvendinamoms vykdant tarpvalstybinį įvairių šalių, įskaitant bent dvi ES valstybes nares, aukštojo mokslo institucijų bendradarbiavimą, veikiantis kaip prekės ženklas, skatinantis laikytis Europos standartų ir didinantis jungtinių studijų programų, kurioms jis suteiktas, matomumą ir prestižą. Ženklas suteikiamas remiantis bendrais europiniais kriterijais, kompetentingoms akreditavimo arba kokybės užtikrinimo institucijoms, pavyzdžiui, savarankiškai akredituotiems universitetams, akreditavimo agentūroms ar kokybės užtikrinimo įstaigoms, atlikus vertinimą.

Bendrai valdoma veikla – aljanso ir jo narių aukštojo mokslo institucijų veikla, kurios atžvilgiu aljansas yra nusprendęs taikyti jungtinio aljanso vidaus kokybės užtikrinimo sistemą.

Jungtinė studijų programa – integruota mokymo programa, kurią koordinuoja ir bendrai siūlo skirtingos aukštojo mokslo institucijos ir kurią baigus suteikiamas dvigubas / daugiapakopis arba jungtinis laipsnis.

Kokybės užtikrinimas – vidaus ir išorės procesai, atliekami aukštojo mokslo institucijos arba kokybės užtikrinimo agentūros, siekiant užtikrinti tokią mokymosi aplinką, kurioje studijų programų turinys, mokymosi galimybės ir infrastruktūra būtų teisingi ir atitiktų paskirtį. Kokybės užtikrinimo veiklos dvejopi tikslai:

- **Atskaitomybė** – kokybės užtikrinimo sistemos suteikiamas patvirtinimas aukštojo mokslo bendruomenei ir visuomenei, kad aukštojo mokslo institucijos veiklos kokybė atitinka nustatytus standartus. Ja remiantis institucijai gali būti suteikiamos tam tikros teisės: priimti studentus, suteikti laipsnius, gauti viešąjį finansavimą.
- **Gerinimas** – kokybės užtikrinimo sistemų teikiamos konsultacijos ir rekomendacijos aukštojo mokslo institucijoms, kaip jos galėtų pagerinti savo veiklą.

Kokybės užtikrinimo sistemos užtikrinami atskaitomybės ir gerinimo aspektai kartu kelia pasitikėjimą aukštojo mokslo institucijos veikla. Jie labai svarbūs padedant kurti kokybės kultūrą, kuri būtų priimtina visiems: nuo studentų ir darbuotojų iki institucijos vadovybės ir administracijos. Šiame dokumente sąvoka „kokybės užtikrinimas“ vartojama siekiant apibūdinti visą nuolatinio tobulinimo ciklo veiklą, t. y. tiek su atskaitomybe, tiek su gerinimu susijusią veiklą.

- a) **Vidaus kokybės užtikrinimas** – pačių aukštojo mokslo institucijų atliekami vidaus procesai. Paprastai tokie procesai parengiami kaip aukštojo mokslo institucijų kokybės užtikrinimo strategijos dalis, pripažįstant, kad šioms institucijoms tenka pagrindinė atsakomybė už savo teikiamų paslaugų kokybę ir jos užtikrinimą.
- b) **Išorės kokybės užtikrinimas** – kokybės užtikrinimo agentūrų atliekami procesai.
- c) **Institucinis išorės kokybės užtikrinimo metodas** – situacija, kai išorės kokybės užtikrinimo procesas turi būti vykdomas tik instituciniu lygmeniu, siekiant įvertinti institucijos vidaus kokybės užtikrinimo procesų veiksmingumą ir tai, ar institucijos kokybės kultūra yra pakankamai brandi, kad būtų užtikrinta aukšta jos teikiamų mokymosi paslaugų kokybė. Pagal šį metodą institucija gali rengti ir vykdyti studijų programas neprivalėdama atlikti išorės kokybės peržiūros studijų programos lygmeniu (daugelyje šalių tai vadinama savarankišku akreditavimu).
- d) **Studijų programos išorės kokybės užtikrinimo metodas** – situacija, kai išorės kokybės užtikrinimo proceso peržiūra turi būti atliekama dėl kiekvienos atskiros studijų programos (arba programų grupės), kurią ketina vykdyti viena ar daugiau aukštojo mokslo institucijų.

- e) **Mišrus išorės kokybės užtikrinimo metodas** – situacija, kai aukštojo mokslo sistema per išorės kokybės užtikrinimą taiko abu metodus – tiek institucinį, tiek studijų programas. Šis metodas taikomas daugumoje ES aukštojo mokslo sistemų²⁵.

Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo standartai ir gairės (ESG) – aukštojo mokslo vidaus ir išorės kokybės užtikrinimo standartai ir gairės. ESG nėra kokybės standartai ir jais nenurodoma, kaip įgyvendinami kokybės užtikrinimo procesai, tačiau juose pateikiamos gairės, apimančios sritis, kurios yra gyvybiškai svarbios sėkmingam kokybiškų paslaugų teikimui ir kokybiškai mokymosi aplinkai aukštojo mokslo srityje. ESG turėtų būti suprantami atsižvelgiant į platesnį kontekstą, kuris taip pat apimtų kvalifikacijų sandaras, ECTS ir diplomo priedėlių, kurie taip pat padeda skatinti aukštojo mokslo skaidrumą ir tarpusavio pasitikėjimą Europos aukštojo mokslo erdvėje. ESG pateikiami <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

²⁵ Remiantis atsakymais, gautais atliekant 2023 m. Komisijos apklausą dėl Tarybos rekomendacijos dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti įgyvendinimo, 14 ministerijų pranešė, kad išorės kokybės užtikrinimui jos taiko mišrų metodą.